

Colour Chart #13

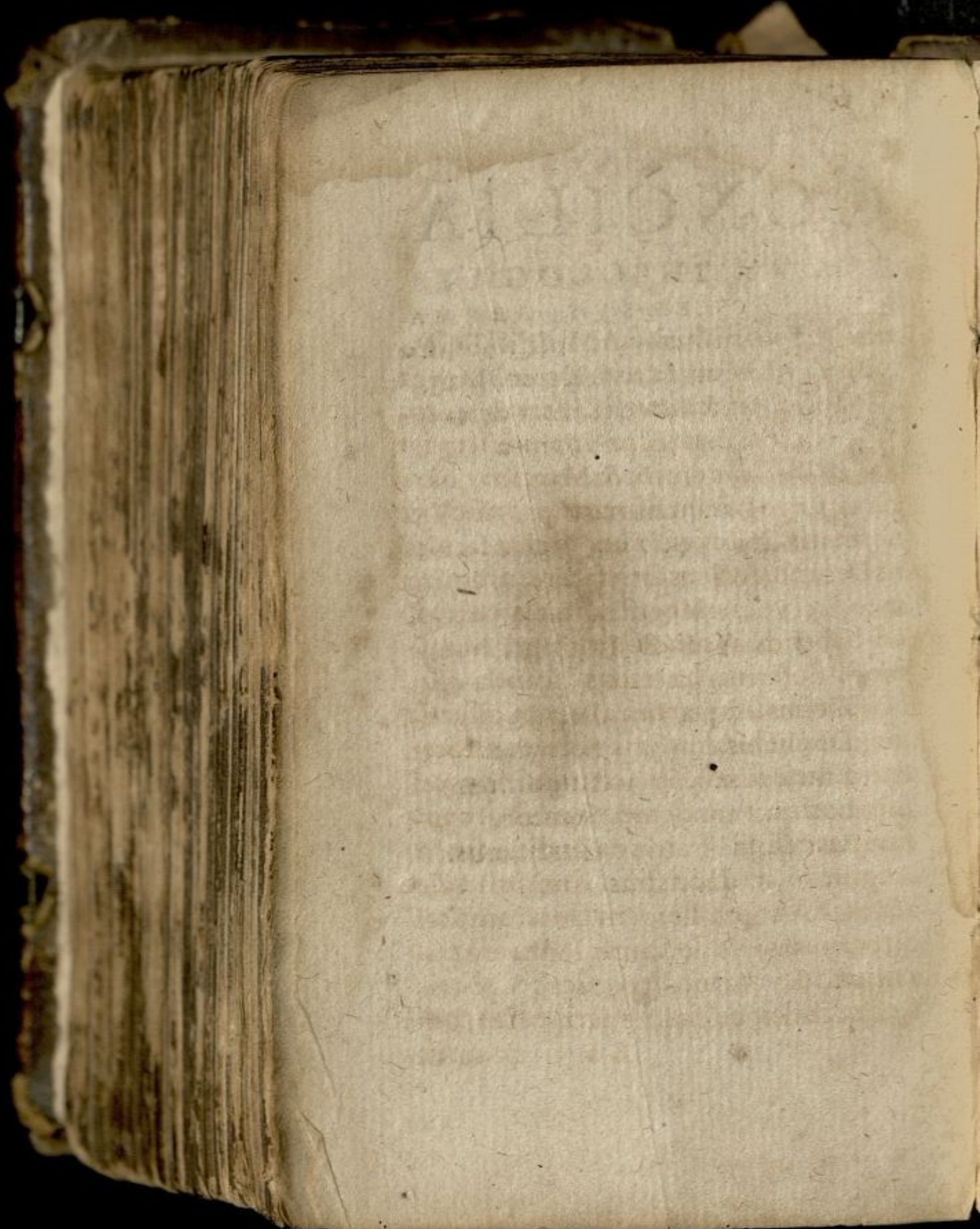
CONCILIA

BVLVM THEOLOGISTA-
RVM, ADVERSVS GERMA-
nia, & bonarū literarum studiosos, Co-
loniæ celebratum. xvi. Kalen. Maij,
postquam I. Hohenstratus deie-
ctus est ab officio Priora-
tus, & ab officio
inquisitoris,
(:?:)

INTERLOC.

Hohenstratus,	Petrus.
Duplicius.	Scropha.
Eduardus.	Lupoldus.
Eccius.	Stentor.
Arnoldus.	Curtisanus.
Huttenus.	

HOHENSTRATVS
PRO TVNC THEO-
logicae facultatis Decanus.

QVONIAM QVIDEM, sicut dicit Apostolus, oportet haereses esse: ut qui probati sunt manifestentur: domini & Magistri nostri eximij, ego I. Hohenstratus, pro nunc Vniuersitatis Coloniae. Theologicae facultatis Decanus, volens satisfacere iuramento meo, feci vocari Magistratus vestras, ad habendum concilium super huiusmodi doctrinis haereticis, scandalosis, blasphemis, & piarum aurium offensivis, quid vobis dominis videatur. Licet enim anno praecedenti, secundum processum nostrum condemnauimus propositiones cuiusdam fratris de ordine sancti Augustini, ita quod nihil omnino valerent: tamen quia ille idem frater non cessat peruersis suis doctrinis seducere populum, & vocat nos haereticos & phariseos, & rudes, nescientes scripturas, ne-

A 2 cessarium

CONCIL.

cessarium duxi, vt easdem propositiones cum multis dialogis aliorum iterum pcribrum separem: vt paleas comburamus igne inextinguibili. Tamen, sicut moris est, antequam procedam ad actum, uolo prius audire sentimenta Magistrorum nostrorum. Et uocetis dominum pedellum, vt omnia diligenter scribat.

H O C H. Magister noster Duplex, sicut dixi, quid uobis uidetur de illis nouis poetis, & de illis nouitatibus que iam per artem impressoriam, imo diabolicam, imprimuntur? Si dimittimus eos sic, omnis populus uadet post eos, & conuertentur ad illum nouum modum, & despicient sacram Theologiam doctoris Sancti, & aliorum Magistrorum nostrorum predecessorum: & uenient illi docti culi, & tollent regnum nostrum, & non poterimus amplius villicare, decipere anti duas uetulas, corrumpere Principes, per nostras malas suasiones, quando nobis confitentur: & per consequens, quando predicamus ad populum contra illos nebulones, & eis detraxerimus, rustici non credent:

T H E O L O G.

credent: & per consequens non dabunt nobis caseos, & oua, & schinckones, quando vadimus villatum. Melius est ergo præuenire quàm præueniri.

D V P L I C I V S. Eximie & superdotissime Magister noster, ego nescio quid dicam: ego bene vellem vobis hoc longè ante dixisse: sed vt dicit Poëta, tardè venire subulci. Nunc ad longum venit negotium, & multiplicati sunt super numerum. Ego non scio meliorem modum, nisi q̄ permittamus eos sic stultificare. Et ille est optimus modus. Nā si resistimus, tunc ipsi nihil curant nostras phrascarias: & commouemus plæbem. Sed tamen si adhuc centum modis sic scriberent, ego tamen non volo discere hoc Græcum & Hebraicum. Ego vix scio legere Psalterium, & deberem discere illas phantasias? Est perditio temporis. Sed tamen propter pacem videtur mihi bonum sicut dixi, vt dimittamus eos, aliàs scribent contra nos, & facient nos infames in sæcula sæculorum. H O C H. Vos benefentitis in parte Magister noster, sed videtur mihi,

CONCIL.

ficut vocamini Duplicius quòd sitis duplex animo, q̄a declinatis ad partē aduersam, & ideo estis mihi valde suspectus. Vos vultis, q̄ debeamus eos dimittere: nunquid dixi prius, si dimittimus eos sic totū mundum peruertent? Et tunc doctor Sanctus, & Capreolus, Durandus, Herueus, & cæteri columnæ ecclesię iacebūt infra scamnū in pulueribus. Ergo consequenter magister Eduarde leē, vos estis cordatior, & habetis vnum antiquū odium contra Erasmus, & Martinum Lutherum, & illorum sequaces: estis etiā vnus bonus Scotista, & habetis zelū vestri doctoris Subtilis, quid ergo vobis videtur? E D. Cum supportatione Magister noster, licet mihi loquere vnum verbū. HOC. Vel centum si placet. E D. Nunquàm mihi placuit ille nouus modus, & illi noui doctores Hieronymus, Augustinus, Athanasius, & illi poëtæ: licet non sciam quid in illis sit scriptum, neq̄ intelligam, sed tamen vt viderer etiam hominibus vixisse, & facerem mihi nomē iuxta nomen magnorū, tres annos perdididi quibus aliquādo pro solatio, quādo

THEOLOG.

non volui legere in Scoto, post prandiū
frequenter legi græcum, & illos græcos
doctores cursorie, sicut Baccalaurei no-
stri legant Sententias: & per Deum san-
ctum, quid deberem dicere? Inuenio q̄
nihil est nisi vna falsificatio, quia ille Eras-
mus falsificauit hoc nouum Testamen-
tum, quia omnino nō habetur in nostra
translatione, quæ tamen vere est Hiero-
nymi, sicut ipse peruertit. Nihilominus
tamen ego monui hominem charitati-
ue, vt se corrigeret: vel suis annotationi-
bus etiam nostras adderet, si vellet om-
nino esse sui capitis. Tunc fuit adeo su-
perbus q̄ absterfit culū cum schedulis.
HOC. Ego bene audiui, q̄ vos duo non
bene statis cū inuicē. Latet anguis in her-
ba. Est mihi mirū, q̄ vos cōtēpsit: & dicitur
tamē q̄ sit humanissim⁹, & pueris lo-
quatur & scribat. Sed dicatis vltorius. E.
Licet sic faciat, tamē ego odio eū ex corde
quia nō est bonus Scotista, & scripsi con-
tra eum vnū librū: credo q̄ aliquādo vi-
distis: & scribam contra eum adhuc mul-
ta plura, quia scio iā proficere in græco,

CONCIL.

& volo adhuc plus studere in Græco: vt eum confundam apud Episcopos, & Papatam, & Cardinales. Deniq; & apud Dert-husensem omnium studiosorum hosté, infidias ponam.

HOC. Faciatis audacter, nihil curetis: viso q; ita nihil de vobis curat. EDV. Immo faciam: neq; faciam mihi consciétiam super hoc, quia possum celebrare quotidie, & rancorem portare in corde: quando est odium causæ, non personæ, sicut dicit doctor Sanctus. ij. ij. arti. xij. memb. iij. q. i. in solutione primi argumenti, in fine. iij. lineæ, meum autem nō est odium personæ, quia non odio Erasmus, qui est creatura dei, sed odio literas bonas, sicut ipse eas vocant, quas ille plantat: & seducit cum suis translationibus omnes iam iuvenes studentes.

HOC. Vtiq; & licitum. Sic enim ego odi Io. Reuchlin, qui tamen dictus fuit probissimus vir apud omnes, & M. Lutherum, Petrum Rauennatem, & Huttenū, & plures alios, quia inuidia stimulauit me: neq; potui videre vt bene docerēt & scriberēt

THEOLOG.

scriberent. EDV. Summa summarū,
hoc est votum meum, vt faciamus vnā
nouam constitutionem cum priuilegio
Papæ, & Vniuersitatis Coloniensis, & Lo-
haniensis: ne aliquis Studentium in ma-
tricula almæ nostræ Vniuersitatis quo-
quo modo studeat, vel presumere aude-
at legere, publice vel priuate opera illorū
nouorum poetarum, sub pœna sex mar-
carum auri, & expulsionis ab Vniuersi-
tate. Præterea, ne librarij, vel pressores
edant, premant, vendant, permutēt, vel
quoquo modo inferri curent in nostra
collegia, sub pœna amissionis municipij
si sint incolę: si vero extranei, amissionis
omniū librorū & carceris: donec se redi-
māt sex p̄dictis marcis auri: quæ marcæ
cedere debent in fiscū facultatis Theo-
logicæ, vt vbi & quando opus fuerit fa-
cere conuocationem contra hæreticos,
Magistri nostri de facultate habeant vnā
bonam zecham de illa pecunia. H O C.
Est bona opinio, & sic oportet etiā fieri.
Sequens magister noster Ecce, ego bene
video quod illę pecies mouētur in capite

A 5 vestro:

CONCIL.

vestro: dicatis nobis quid vos speculastis
cōtra illos poētas. E C. Quid deberē di-
cere? Vos facitis sicut pharisēi: qui vene-
rūt cum Herodianis ad tētandū Christū
de censu Cæsaris: & miserunt vnū qui lo-
queretur pro omnibus: & hoc cū illa ver-
sūtia, vt si vinceret, omnes viderētur vi-
cisse: & si nō vinceret, q̄ idcirco etiā ipsi
essent immunes à scādalo. Vos incitastis
me cōtra Lutherū, misistis mihi multas
misiuas: q̄ quia ego sum bene tritus in
paruis logicalib9, & in copulatis Tincto-
ris magistrorū de Bursa Kneck, & in reli-
quis doctrinis sacris doctorū ecclesie, vi-
delicet Scotorelli, & Alexātri de Ales, &
Lādulphi, &c. sed iā quia ego nihil profe-
ci, & me pmerdastis, tunc abtrahitis ma-
nū, & permittitis me stare in merdro: qd
ergo deberē vobis cōsulere? H O C. Non
sic magister noster, nō sic, nō volum9 vos
permerdare: sed iā sumus cōgregati pro
iuuādo vos, vt cōfundātur & reuereātur
oes q̄ querūt nobis mala. E C. Nihil, vos
nihil proficitis. Ego puto me esse tā bonū
sicut vos in doctrina doctoris Sancti, sed
nihil

T H E O L O G.

nihil potui proficere, quia ille homo negat
 oīa, & nō curat syllogismos: & quando
 bene cōcludo vnā cōsequentia in Fri-
 sesmorū, vel in Berbelin, vel in Braca, tūc
 ipse negat cōclusionē & totū argumētū,
 & dicit, quōd sunt fantasie & tēdiculę ho-
 minum, quæ in Theologia nō habent lo-
 cū: & vult, quōd pro syllogismis debeat
 allegare Euangeliū, vel Paulū, aut
 textū sacre scripturæ. Sed vbi accipere?
 nihil habemus in pharetra. Ego quidem
 multū laboraui pro & cōtra ad defendē-
 dum Papā: vt daret mihi vnā pinguē prę-
 bendam, vel Episcopatū: & scripsi huc &
 huc ad diuersos Magistros nostros, detra-
 hēdo & obloquēdo Luthero: & tandem
 sum cōfusus. Insuper omnes illi qui iam
 scribūt, volunt se vindicare de me, & ha-
 bent me pro homine ridiculo, qui ince-
 pit edificare, & nō potuit cōsummāre: ta-
 men nihilominus fui tam impudēs, & tā
 meretriceę frōtis, quod nihil curaui hæc oīa
 & sumpsi mihi cornua, & acquisiui duc
 codices synodales per intercessionē Fu-
 charorū, & perrexi in ciuitatē sanctam,

A 6 quæ

CONCIL.

quæ nunc est spelunca latronū, id est Romam, & osculaui pedes Papæ, si forte possem opprimere inimicum meū. Quod quum vidisset Papa, valde me cōmenda uuit, q̄ habeo tam magnum zelū, sed nullum adhuc beneficium dedit, sicut sperabam: sed fecit cōcilium Cardinalium vt illum excommunicaret. Illi autem noluerunt consentire, præter duos, quorū vnus symoniace fuit promotus ad Cardinalatum de familia Medices: alius magnus adulator Pōtificis. Deinde quum hoc nō successisset, posui apud diuersos illi infidias, & posui multa licinia & fomenta, quæ suo tempore conflagūtur in magnum incendium. Ad propositum, quia sumus omnes propter hoc congregati, sicut hætenus estis de me experti, sicut gigas volo stare & seruare: & volo adhuc peruincere vnum triumphū de illo hæretico: & quando tūc cōburetur, tunc ego volo primus esse qui incendat ligna: volo esse suus licitor. Vos similiter facite, & defendite doctrinam vestram. Et si videtur vobis bonū, volumus corrumpere

T H E O L O G.

rumperere Carolum regem catholicū, pecunia, & precibus illius D. quem habet in curia sua, est enim etiam bonus theologista. Aliàs ego nihil scio. Papa iacet, & Doctores sæculares etiam sunt auersa nobis: vos Prædicatores & Carmelite tantum adhuc seruatis fortiter: & Carthusienses, tribus, vel quatuor exceptis, qui etiam tenent illum nouum modū, quod facit hoc, quia fuerunt etiam discipuli aliquando in sæculo illorum. Carolū habebimus: qui si contempserit nos, sicut est timendum, actum est. HOC. Sed iā dudum & illi appellauerunt ad Carolū, sicut bene legistis nuper in quadam epistola comitis Nuenari. ECC. Oportet ibi nos inuenire unum medium, ut preueniamus illos. Quærat etiam ab alijs, qui forte circa huiusmodi trufas sunt magis experti. HOC. Magister noster Arnolde, vos habetis vnam singularem gratiam in illis sycophantijs excogitandis: beneficitis qualia aliquando dedistis consilia contra Reuchlin, quid est nobis faciendum in hoc casu? ARN. Vos nesci

CONCIL.

tis quicquam: vos iacetis semper in illis
 speculabilibus, & in mirabilibus super
 vos, sed nō discitis etiam practicā huius
 sæculi. Si quis iam vos omnes combure-
 ret, vos non sciretis dare vnum bonum
 consilium ad liberandum vos. Ratio,
 quia nihil estis experti: neque estis mūdani
 nisi forte quoad auaritiam & inuidiam,
 quia iuxta prouerbum. Omnis theolo-
 gista superbus, auarus, liuidus, adde, &
 luxuriosus, secundū etimologisationē
 nominis S A L, Quando dicit, Vos estis
 falterre. H O C. Per deum sanctum ma-
 gister noster, vos verum dicitis, sunt ali-
 qui ex nobis qui bene sciunt disputare,
 & fabricare subtilia argumenta, sed de
 mane quando veniūt à scholis ad domū
 & volunt comedere, tūc coquina est ad-
 huc frigida, & ancilla adhuc dormit: vel
 forte latet in monasterio apud aliquem
 monachum, & permittit se, hem? A R N.
 Sed hoc non est de pane lucrando. Scitis
 bene quid fecimus quando volumus
 probare, quòd beata Virgo fuit cōcepta
 in originali, & similiter de alijs multis
 trufis?

THEOLOG.

trufis? ita & ibi, nisi probauerimus per miracula, quòd Theologia nostra fit melior quàm illorū poëtarum, tūc perditū est, & charta est falsa. Audite ergo cōfiliū meum. Ego sum vnus bonus nigromanticus, & possum me formare ex angelo tenebrarū in angelū lucis & omnes quos volo, si placet ergo, tūc ego volo esse doctor Sanctus, sitis vos Scotus, & sit magister Balduinus Anthonin9: & debet quilibet tenere vnum librū aureū in manu sua. Ego verò super hoc volo ponere vnā columbā supra caput meū quæ est spiritus sanctus: & volumus de nocte venire ad lectū fratris Petri, lectoris etiā Prædicatoris. Tunc ego primus accedā, & insufflabo sibi in vnā aurē: Ego sum Thomas, quia omnia quæ vnquā scripsi, oīa ex spiritu sancto scripsi, & nunq̄ erraui in scriptis meis: & quicumq; secuti fuerit meam doctrinam, nunquā aberrabunt ab ecclesia Romana. Deinde vos facite similiter. Quo facto, repente volumus volare per fenestram cum magna coruscatione & illuminatione cubiculi.

De mane

CONCIL.

De mane ergo quando surrexit, tunc statim prædicabit illam visionem ad populum. Habeo etiam ego vnum spiritum familiarem, illum ego volo mittere ad Lutherum & Erasmum de nocte in lectum, ut eos tribulet & vexet. HOC. Effet profecto bona res, sed timendum est, ne prodamur: sicut in actu Bernensi sumus confusi. Ego non volo esse in hoc ludio: si vos vultis, potestis tettare, ita tamen quod non trahatis me in hoc factum. Peccatum vestrum in caput vestrum. Non est bonum iocare cum sanctis. Nos sumus aliquotiens sapientes facti in ordine nostro cum illis falsis miraculis. Si autem aliquid aliud scitis: siue per phas, siue per nephas, dicatis audacter, ego volo vos absoluerem. Si aliquis mihi confiteretur, quod occidisset Reuchlin, & nemo sciret, ego vellem eum absoluerem omnibus modis, sic & ibi.

A R N. Ego nihil scio aliud. Illi sæculares & studentes sunt iam astuti, & bene sciunt notare: non permittunt se facile decipere: ego committo vobis & cæteris magistris nostris. H O C. Sequens magister
noster

THEOLOG.

noster Petre, vos estis pater valde zelofus, & non comeditis carnes, & vbiq; laboratis, ne habeatis doctos in ordine vestro, quid ergo vobis videtur? si forte esset consilium contra illos nebulones?

P E T. Mi magister noster, ego nescio: ille mūdus est iā totus peruersus, & plenus hæreticis, Tempore meo quādo fui vester discipulus non fuit adhuc sic. Ego vbiq; laboro, sed nihil proficio, placet ergo mihi quod dixit magister noster Duplicius: vt dimittam9 eos sic. Est forte vna influentia cœlestis, quia semper post xl. annos venit vnum nouum sæculum. Vos videbitis, quōd sicut illi iam trahūt ad lucem Hieronymū, & Chrysostomū, & cæteros illos poētas, sic post. xl. annos doctrina sancti Thomę erit etiam noua, & in maiore admiratione quam nunc, quia homines semper appetunt nouitatem. Non est bene possibile, q̄ omnes libri interim comburantur ex bibliothecis. Estote ergo boni animi, & permittatis eos facere, quādo satiati erūt vsq; ad nauseam, tū cessabunt. H O C, Sequēs
magister

C O N C I L.

magister noster Scropha, placet vobis etiam sic? SCR. Nequaquam. Si volumus permittere ad lucem venire Euangeliū, tūc omnes antiquę hęreses, videlicet Arrianorum, Manicheorū. Heluidianorū, & cęterę venient iterū. Nō scitis, quę quādo regnauerunt illi antiqui Doctores, quōd fuerūt multę hęreses in ecclesia dei, quę de gratia dei omnes sunt extinctę & deletę per sacratissimā doctrinā doct. Sācti & subtilis Scoti: & si illi nō venissent, ego nescio quōmodo staret iam. Ergo si hoc admittitis, pro certo nō estis boni christiani, neque habetis zelū domus dei. HOC. Ego libenter vellē facere quātum in me est, sed bene auditis diuersitatem magistrorū nostrorū. Sequens magister noster Lupolde. LVP. Noli transgredi terminos quos posuerunt patres tui, dicit Sapiēs. Nos sic inuenimus, & recepimus à magistris qui fuerūt ante nos: & quare ergo volumus delinquere eorū doctrinam cęlestē? Si vultis vos reijcere Theologiam Scholasticam, & Logicā, & Metaphysicam, quis tunc disputabit contra hęreti-

THEOLOG.

hæreticos? quis conuertet Iudæos & Gē-
 tiles ad fidem? quomodo debemus præ-
 dicare ad populum, & resolvere casus cō-
 scientiæ? Similiter, quis defendet Papā,
 & traditiones hominum, si volumus il-
 lorum fantasias recipere? Ad furcas cum
 illis ribalderijs. Ego volo potius ire ad
 ignem, quā studere in illis nouis. HOC.
 Diabolus, hoc ego nō vellem facere: ego
 volo pugnare pro doctore Sancto vsq; ad
 ignem, sed exclusiue, non inclusiue, ha
 ha ha. Ut sciatis tamen, ipsi non omnino
 negant Logicam & Philosophiam, sed
 dicunt, quod nos non sciamus illam ve-
 ram artem, & hæctenus nihil docuimus
 nisi frascarias, & tricas, & cauillationes,
 quæ non reperiuntur in Aristotele: &
 venerabilem illum Petrum de Span-
 heym & Tartaretū, & Copulata, & som-
 nia Ecciana, illa omnia perspuunt. Sur-
 rexit iam vnus qui vocatur Philippus
 Melanchthon, de quo ipsi multū tenent:
 ille fecit vnā nouā Logicam, & vnā
 nouam Rhetoricam: & dicit, q̄ Rhetori-
 ca sit dimidia Logica, & vna sit ab alia,
 & mu-

C O N C I I.

& mutuent sibi mutuo principia: quod ego non intelligo. L V P. Lieber, nō credatis. Quis vellet docere illos asinos? volunt ipsi corrigere Copulata, & Bricot, & Tartaretum? Per deum, hoc esset vna pulchra res. Ipsi volunt esse græci, & si venirent ad terram sanctam, & deberent petere panem propter deum in græco, vel in iudaico, tunc ipsi non scirent: et volūt corrigere nostram translationem: tanq̄ doctor Sāctus, qui fuit vere sanctus sine dubio, non intellexerit Aristotelem.

H O C. Certe magister noster, ego vellē quod verū diceretis, sed heu iam illi docenteos qui sunt nati hebræi, & nati ex Græcia homines doctissimi: illi certe quando volunt possunt eis bene ostendere proprietatem linguarum. Vos estis iam iratus & commotus. Sequens magister noster Stentor, jr seytauch vnlauter, sicut bene ostenditis in vestris prædicationibus, & fortiter clamatis ad populū, quod non debeāt credere verbis Lutheri, nec legere illius libros. vtinam hoc omnes facerent qui volunt esse magistri, sed

T H E O L O G.

sed tamen non sunt zelosi, nec quicquid curant de traditionibus antiquorum & seniorum. Nunc igitur bone magister noster, quid erit faciendum ut opprimamus illum hæreticum? S T. Venerabilis & eximie magister noster, verum est, ego predicavi aliquoties contra illos novos scribentes quod sint hæretici: sed video quod nihil proficio, ipsi permittunt nos clamare & vitulare, & nihilominus seminant suam zizaniam: non curant de maledictis. Et sicut scriptum est de filiis Israel in Ægypto, quod quanto magis opprimebantur à Pharaone in luto & latere, tanto magis multiplicabantur illi. Et nunc, solassen sie vns singen, vnd bleyben sie vff jrer vueyfs, & nihil facim9, nisi quod confundimus nos ipsos. De illo hæretico tamen pauca loquendo, cum supportatione, si recte volumus consyderare, habebimus ibi vnum alterum Io. Hus: & bene possemus nobis formare nomē immortale, si conbuserimus etiam illum sicut Hus. Sed oportet nos bene esse circūspectos, & oculatiorēs quàm in cōcilio Cōstantien.

C O N C I L.

stantiē, prædeceſſores noſtri fuerunt hereticæ prauitatis magiſtri, etiam ordinis noſtri Prædicatorū, qui vi, fraude & dolo diſſolutione pactorū, iuramentorū fractione, & totius forma iuris neglecta & præterita, ex mera inuidia combuſſerūt illū. Quæ inſidiæ iā innotuerūt pluribus: & illi in libris ſuis ſcribūt: ita, quòd non poſſumus amplius celare, Ita quòd verificatum eſt illud quòd ille dixit in extremis, quando fuit traditus brachio ſæculari ad cōburendū. Poſt centū annos cognoscetis qualis fuerit doctrina mea, & ſua ſemet prodet veritas. Centū anni iā ferme elapſi ſunt: reuixit ille, & omnes libri eius ſunt impreſſi: & niſi ſimus cæciores quā talpæ, tūc oportet nos cōfiteri in ſecreto, quòd illi facta eſt iniuria: & illi patres noſtri fuerūt heretici qui eum combuſſerunt. Ergo aliter iā eſt faciendū: tamen non bene audeo dicere. H O C. Dicatis au da cter, nihil nocet, nos ſumus hic ſub roſa, & quilibet poteſt dicere quod vult. Sed nolite tā alte clamare ſicut ruſtici, cohibete pauliſper vocē: ne forte aliq̄s lateat

T H E O L O G.

lateat in fornace & audiat. ST. Vos fecistis vnū librū de inquirēda doctrina hēreticorū, in quo proceditis secundū modū antiquū, videlicet Realiū & Thomistarū: & dicitis, quòd nō debeat audiri hēreticus vt se purget vel excuset, sed tantum ingri vtrū cedat in Ecclesiā Ro. vel non. Si sic, bene, si nō, cōburatur, & etiā si fuerit sanctus Paulus, vel angelus de cœlo: imo si reuiuiscerēt omnes doctores antiqui, & hoc nō crederēt, deberent cōburi inmediate. Hoc mihi nunq̄ placuit: & est mihi mirū, cū idē pontifex Ro. absoluerit vos ab officio vestro hēreticæ prauitatis, & etiam estis confusus in causa Reuchlin, ita quòd iā omnes vos odiūt, etiā pueri in scholis qui vos non cognoscunt: & quādo audiunt Hochstratum, putāt quòd nominatur diabolus: quòd adhuc vultis defendere curiam Roma. Haberet quidem bonam formam, si essetis capax beneficiorum, sicut magister noster Eccius: ille lucratus est aliquid cum suis clamoribus & sua bestialitate, quia Ro. Pontifex quando nuper

redijē

C O N C I L.

redijt ex vrbe, donauit sibi quingentos florenos, & vnum pinguisimum beneficium, das laut, das heyst orangebissen, vnd den kautzē gestrichen, licet sit infamis apud doctos, & reputent eum pro asino: sed hoc ipse non curat: vos autem estis vnus pauper frater & mendicus, Dabo igitur vobis vnum aliud consiliū. Nunquā legistis, Munera corrumpūt & obcæcant etiam oculos sapientum? H O. Ego sum ita occupatus in sancto Thoma, quòd nūquā in vita mea perlegi Bibliam. S T. Hoc non est recte, faciatis ergo adhuc, quia per nullum aliū modum possumus eum vincere nisi per textum, nam cætera omnia ille reijcit. Et vnum aliud. Debetis scribere Sanctissimo, quòd det sibi vnum Cardinalatum, vel Episcopatum: & videbitis, quòd cito tacebit, & reuocabit omnia. H O C. Ego timeo quòd non recipiet, quia res est nimis diuulgata, et esset sibi magnū scādalum. Credo tamen quòd summus pontifex daret sibi non solum Cardinalatum, sed etiam duos vel tres Episcopa-

tus:

C O N

T H E O L O G .

tus: tantum vt non loqueretur cōtra indulgentias, & contra suam auaritiam.

S T. Si hoc non iuuat, tunc certe factum est: ego non possum vltra consulere.

H. Ego deberē vltra interrogare: cæteri magistri nostri non sunt præsentēs, tamen maior pars est præsens, & ideo volo concludere secundum eos qui iam sunt præsentēs. Et sicut bene audiui nullus habet complacētiam neq; in Luthero, neq; in alijs nouis poëtis & scribentibus: licet vnus dicat sic, alius aliter. Et quia ad præsens non possumus omnes illorū libros examinare, cribrare, reprobare, & ideo pro nūc nihil volumus facere: nisi quòd volumus prohibere per literas & instrumentum publicum almę nostræ Vniuersitatis, ne quis illos fabulatores legat. Interea vnusquisq; vestrum sit armatus, & faciat quantum in se est in domo sua, pro examinādis illis libris poëtarum: & scribat in volumine. Post tres menses volumus iterū venire, & omnia imprimere in vno volumine sentimentum vniuscuiusq; in speciali, cum quotis, & annotationibus

CONCIL.

tationibus sancti Thomæ in margine. Si quis vero huic Concilio nostro legitime & in spiritu sancto congregato derogauerit vel obtrectauerit, velut minus idoneo, indignationem omnipotentis dei incurret, & sacrosanctę Romanę sedis, quę est in Babylone, vbi synagoga satanę § Domine Pedelle, legatis hanc copiam. . . . Constitutio. . . . PED.

In nomine domini, Amen. Autoritate sanctis. dñi nostri pape Leonis. x. & aliorum sanctorũ pōtificũ, q̄ fundauerũt & instituerũt & priuilegijs munierũt almã nostrã Vniuersitatẽ Colonieñ § & Louanieñ. statuimus & ordinam⁹ nos magistri nostri de Colonia & de Louania, ne in alma nostra Vniuersitate, quę est mater Vniuersitatũ Germanię, legãt publice vel priuate, in scholis Theologorũ aliqd̄ de illis nouis doctrinis, quę iam suadẽte diabolo emerferũt, & seducũt plurimos. Insuper, ne de illis loquãtur, vel scribant in epistolis, vel alibi. Et ne librarij aliqd̄ importet, vel vedãt scholaribus nostris. Et religiosi, ne ipsi aliqd̄ illorũ reponãt
in suis

THEOLOG.

in suis librarijs, sub taxa .iiiij. marcarū auri, totiēs, quotiēs deprehēsi fuerint. Contrafaciētes tanq̄ cōtumaces & rebelles excludi volumus hic & vbiq̄, & in oībus locis honestis ab Vniuersitatib⁹, & sub pœna inhabilitatis ad quemcunq̄ gradū in Theologia, si fuerit magister: si aut̄ in minoribus, ne promoueatur ad gradū magisterij. Doctrinā vero Lutheri, & eius libros dānamus, annihilamus, & ad ignē iudicam⁹, vnā cū ipso autore: nō obstāte q̄ nos nō intelligim⁹ neq̄ cōfutare possimus, propter autoritatē Euāgelij & Apostoli, quib⁹ roborata est. Sed quia ipse nō sequitur sentimētū nostrū: & exigit vnā nouā Vniuersitatē, & trahit ad se omnes scholares, neq̄ ostēdit nobis debitū honorē gradus magisterij. Ideo cōtrafaciētes excōmunicam⁹ lata iā sentētia, à qua nō valeat absolui nisi per nos Magistros nostros ad hoc deputatos, scilicet Eccio, Leone, & Arnoldo. Datum. &c.

HOC. Sufficit. Ita volumus publicare. Et sic est finis illius actus. Deo gratias. Amen.

HUTTENVS
CAPTIVVS.

INTERL.

Decimus.

Curtisani.

Minoritanus.

Huttenus.

Frãcisus de Sickingen.

ECIMVS. Adeste eho-
dum, adeste Opeculato-
res, pēdicones, ganeones
& manipulus furum.

CVRT. En adsumꝑ ad-
sumus Decime, terꝑ quaterꝑ maxime.
D. Quin extemplo comprehendite, iu-
gulate, occidite ferro, vel veneno. C.
Quos obsecro? D. Duos illos feditiosos,
scismaticos, Huttenum & Lutherum.
C. Bona verba columen nostrum: arbi-
trabamur te subita phrenesi correptum,
vel mania, qui sic insanias, sic furijs insul-
tes. Verum hos facile erit perdere, si sic re-
bustuis fuerit consultum. D. At his è
medio sublatis paxerit. Tu Cęsę poculũ
illi propinato, veneno mixtum: ciboꝑ
illius insperso ellebori semiuncia, vel
scamoneæ, si lubet. Quod si non succeffe-
rit, armatis copijs vinctum huc protra-
hito. Ego per Curtifanos literis agã apud
optimates & Episcopos, ne hunc patian-
ture labi. C. Verũm de Luthero quid
censes faciundum? D. Idem prorsus,

HUTTENVS

Verum hic prior esto Huttenus. Quid enim si in omnibus chartis illinierit mea flagitia Lutherus? Ingeret tandem hæc fastidium lectoribus: quibus & in iocū & fabulam versus sum. Atiocetur libere, modo non noceat. Ille nō tam portentū nos facit, quā exitiū minatur, & Petri inopiā, stipatus tot milibus nobiliū Germanorū, quos in prōptu est, vt in nos animet homo mire audaculus. C. Vbi igitur Bullæ tuæ, vbi fulmina quæ in hos iaciebas? MIN. Heus tu cynede, cucullū mihi parato obtritū, & sandalia laceris suppacta solis, & funem nodosum. C. Hæc quidē omnia ad manum sunt. Verum vnū adhuc tibi deest, quo imposturæ tuæ adhibeatur fides, nempe corrugata frons, & vëter tenuis. Nam pingue hoc aqualiculum, & obesum caput, & lingua petulantissima, cupediarium te prodent Cæsari, vel heluonem, non hypocritam. Vin diebus quinque te emaceremus in Tulliano? M. Pape, nihil interest quo sim corpore, modo gestibus & animo sycophantam expressero & hypocritam.

Hebes

CAPTIVVS.

Hebes est & obtusum Germanorum ge-
 nus. C. At non tam crassum vti suspi-
 caris, quibus iam dudum nostræ frau-
 des cœperunt fieri perspicuæ. M. Vos
 hæc feceritis: ego iam meo fruar cōsilio.
 C. Nos verò quo tandem astu hunc cir-
 cumueniemus? MIN. Ha ha, quasi non
 hoc ad vnguem noueritis. CVR. Siqui-
 dem vir est nobilis, magnanimus, neq̃
 facile se patietur collidi. MI. Ego Carolū
 Imperatorem adeo, illic paraturus infi-
 dias: interim vos hic prestolamini pau-
 lisper. CVR. Quid si euaserit? Quis
 enim ignoret eiusmodi ludorum exer-
 citatissimum esse, vtpote militarem ho-
 minem. Si videbitur mercede, conduce-
 mus mimos: quorum hic copia magna
 est. MIN. Capta fera est. Videtis hunc
 Catoniano vultu tenerū, flauo capilli-
 tio, & nigra progrediētem barba? C. Vi-
 demus. M. Huttenus est. Simul omnes in
 illū obarmamini: mulctate pugnis, cal-
 cibusq̃. CVR. Ilico te vinctum dederis.
 H. Vinctum? CV. Atqui vt dicimus, vl-
 tro te ad signato Decimi captiuum.

B 4 H. Cap-

H V T T E N V S

H. Captiuum? Quam obcausam? C
 Difcesiam ligatus. M. Catenas iniicite
 actutum. H. Apagete nebulones. Hui?
 Percrucem. A B E L. Ohe, occidi. H.
 Hui, trucidabo vos omnes. Sed quor-
 sum ille aufugit furcifer cucullatus?
 Emoriar, ni hunc quo cinctus est fune
 præfocauero quam primum, ad eam ar-
 borem quæ propior fuerit, præcis sum
 mis manibus et pedibus. FR. Quis hic
 tumultus lurconum misere despuman-
 tium sanguinem? H. Me male multa-
 sent, ni me excussissem, atq; etiam vincitū
 perduxissent Romam. F. Ita illis licet
 infringere aulicam libertatem? H. Sic
 vides. Tumultuanter in me irruerunt,
 nihil me suspicante, monacho quodam
 apostata ductore. F. Cucullio ille, quo-
 nam se proripuit? H. Euasit, subduxit
 sese, mortaliū omniū euiratissimus. F.
 Vishoc principi indicem? nam mihi ne-
 quaq; res videtur ludricra in aula friuole
 impetere hominem militaré, maxime
 autem veneno. Quid tandem non in ip-
 sum etiam tentabunt principem? H.
 Peruelim.

CAPTIVVS.

Peruelim. Sed vereor, ne prius apud hūc infidias mihi struxerit, aut illi falso suggillauerit non nihil, qui illorum hominum mos est, vt nullibi non suffundant acetum, vel frigidam aquam. F. Nihil obest. Noui optimum ac syncerissimum Imperatoris ingenium, qui nō tam cito acquiescit adulatorum susurris, eorum maximè, qui in vniuerso orbe nihil nisi nugæ seminant. H. Interea quo me recipiam, quando ne principum aulæ liberæ sunt ab iniurijs? F. Ad speculam tuam Steckelburgium, illic delitescere parumper donec transierit tempestas. H. Quid si interea malis addidero mala, ac in concionem aduocauero Germanos omneis, suppetias vt ferant? F. Hoc ne est malum addere malo? Licebit & Turcam inuocare, si christiani iustitiã nō fecerint. Verum felicius multo res cedit, non enim tam gratum est apud eos hoc hominum genus, vt diutius numinum vice adorent. H. Suades igitur bellum indicam Curtisanis? F. Imo & mortem & exilium si impretaueris, non

HUTTENVS.

prohibebo. Audis insonantes taratan-
taras? Eundum mihi est ad au-
lam, illic rem tuam expediã.

Tu interim cura vt
tutus sis.

HUTTENVS

ILLVSTRIS.

INTERL.]

Huttenus.

Veritas.

ILLVSTRIS.

ÆC præmia tua sunt, hæc promissa, fidesq; V. Quid quæso sic stomacharis, nobilissime Hut tene? H. Quæris? cū me videas proscriptū à Romanensiu tyran no. V. Cur hæc mihi tribuis, aut mea tech na hoc factum est? H. Tua utiq; tua caus- fa vltimo destinatus sum supplicio. V E. Clemētius Huttene, clemētiusq; vltimo supplicio. H. Imo atrocius. V E. Esto, hæc mea maxima sunt præmia, & quos præ- signes efficio ijs beo muneribus. Quin & veneam tribuo, & anogeu, & pethisirin- con, & si quæ sunt ijs etiã crudeliora car- nificum instrumenta. H. Alteri dederis has mercedes, nō mihi. V. Imo & tibi. H. Atego recipiam nequaq;. V E. Quid sine cōpulero? H. Nō me cōpelles, liber sū. V. Audes igitur repellere nomē & famā im- mortalē? H. Malī carere hac gloria. V. Re- cipies scio, scio recipies. H. Nequaq;. V. Ah sine quo palpē atq; deliniā te modicū. H. Si spes esset, depullū iri patriā seruitutē.

H U T T E N V S

V. Prorsus, nam id in procinctu est, modo p[er] fillo animo ne fueris. H. Cū mula peperit, vel ad Græcas kalendas. V. Atque Topyro peperit mula, putas ne paritura sit & tibi? H. Scio quondam Galbam Ro. res novas molientem plures, nihil æque confirmasse, vt mulę partum: verum altius irroboraui hæc seruitus quàm vt depelli possit: plæraq; etiam nostrarum rerum desperata sunt. V. Nō ita obsecro. H. Non vides vt passim obtinent omnia Curtisani, vt admota vesica omni, & ampullis inflantur, ridentq; nos etiam? Nec satis est euiscerare & excoriare, nisi etiam apertis cachinnis nos subsannent. Accedit vulgi superstitio, quod toties ictum, nec dum sapit, tam multa hæctenus vltro citroq; acta sunt, & Tyresia cæcius est. V. Christus te amet Huttene, qui nostram miseriam respiciet: neq; patietur vltra dominari nobis qui oderunt nos. H. Atqui ad summum excreuit fastus. V. Eo magis ac magis agendum consulte, ne quid temere, vel imprudenter. Tardius ambulādo
etiam

ILLVSTRIS.

etiam longum iter perficitur. Quid vſquam in rebus mortalium firmum ac ſtabile, quod præcipitatur? H. Interim ego in exilium ablegor, exhibitor, proſcribor, deuoueor. V. Aquibustamen? H. A Romanis. V. Viden me exoculata, ſauciatam, claudicantem? H. Poderem retegito. Hui, quiſtam miſerete lancinauit bona Veritas? V. Aspice & ſpondilia, & ceruicem. H. Nihil in te ſanum video, vel per latum vnguẽ. Quin & præciſe aures, inſignite maxillæ. V. Vbi vel media horum portio tibi contingit? Sed & excommunicata ſum, ne vnq̃ Romam ingrediar. H. Oculorum pupillas quiſita tibi pupugit? V. Ro. pontifex cum nuper me excæcare vellet, vt maximo videretur, & vt liberius poſſit illudere Germanis. H. Laceras veromanus quis? V. Aleander Mottenſis, ille verpus, quãdo Louanij, Colonia, & Moguntia Lutherana ambuſit. Digitulos præſcidit ambitioſus ille Murnarus gelt narr. Cætera quę cernis ſunt Ecciana, Emſerana, & Silueſtria. H. Num &

H V T T E N V S.

Hochstratica aliqua habes, & Leica? V. O. Hochstratica, iádudū me exanimassent médaciloqui & blaeterones isti, ni mihi fuisset medicata. H. Mederit tibi ipsi potes, ne quid officiāt hominum maleficia? V. Possū, vbi voluero. H. Quid gitur non digitulos tibi restituis, & oculos, & māmās? V. Immortalis sum, & ad ictū in fatigabilis, nō secus atq; Iuno illa apud Homerum, Hectori cōpugnās: quo magis impugno eo ampli⁹ vireo & floreo. Verum quia propediem sisti me oportet ad tribunal Christi, stigmata hęc allatura sum in medium: vt videant qualem confoderint deam, quām hęc non mihi fecerint, sed Christo ipsi, qui veritas est. H. Illos tu ad tribunal Christi accusaturaes? V. Condemnatura etiam ad orcū, & Plutonis carnificinam. H. Existimas ne, credant deum esse, vel tartarum? V. Sic constituerunt in concilio Lateranēsi, animam esse immortalem. H. Quasi hoc antea nesciscemus. Cæca, non intelligis fraudem? V. Quam fraudem? H. Vt si credere videantur, ad illorum magis

ILLVSTRIS.

gis dissimulemus flagitium, iudicē certe alium habituri quā nos : & ne à nobis possint censerī in terra, eam sibi legē constituerunt, alioqui tamen indubitata. V. Male suspicaris de hominibus istis. H. Pessime, utpote de Turcis & ethnicis. Sed age, doce me hanc artem, ut sim posthac insauciabilis. VE. Id equum mihi non est prestare tibi, mortalis cum sis. HVT. Quasi id non multis datum sit ethnicis, quemadmodū narrant poetarum fabulæ. Præterea ex nostra religione diuis compluribus. VE. In diuorum cœtum si conscribi velis, docebo te quidem: de nugis vero illis poetarū nescio quā huiusmodi te non deceant. HVT. Quoquo modo volueris, modo feceris. VERI. Facturus es autem quæ præcipiam? HVT. Si videbitur. VER. Pone thoracem, & galeam. HVT. Quid hoc rei est? VER. Et balthæum soluito. Tu puer ensē accipe. HVT. Exarmatus sum. VE. Meliora præstabo. Indue te thorace hoc. H. Proh, quā asper & aeneus. V. Iustitia est. Sed flecte cervicem. H. In-

H V T T E N V S.

H. Induerem ego reuera tria capita galero huic. V. Salus Christi est. H. Baltheus vero candidus, quid est? V. Veritas syncerissima. Nunc scutum obdito fidei. H. Num & gladium dabis? V. Acutissimum, verbum videlicet dei. H. Quàm bene armatus sum. V. Incedito nunc. H. Ohe, quàm me premit thorax circa crepundia & costas. V. Digladiare modicum. H. Difficile tractatu est hic gladius. V. Longe aliter, eo vtendum quàm eloquentiæ. Sed promptulus es vt video, & ambidexter. H. Iam igitur fatis præmunitus sum, nemihî noceat quis? V. Necdû, nam & obseruâda erunt aliqua. Vxorem non curabis, non liberos, non aurum: sed omnia hæc tanquam nugæ existimabis. Patriam verò amabis: quam vt libertati dones relinques paternam domum. Speculam aliquam inhabitabis, aut desertâ turrim. Libros tibi cõparabis quàm plures, & hos optimos. Tum Christi Euangelium præcipue. Et si quis vltra te proscripserit, vel damnauerit, minime feres acerbe. H. Vt video,
Stoicum

ILLVSTRIS.

Stoicum me instituis philosophum. V.
Philosophum nequaquam, sed christia-
num militem. H. At non ita suos nuper
insigniuit Carolus Imperator. V. Si qua-
les quales sint, nihil mea interest, Chri-
stiani militis arma sunt veritas, iustitia,
fortitudo, grauitas, fides, verbum Chri-
sti, quibuste iam decorauit. H. Da & au-
reas phaleras, & cauterium aliquem. V.
Cauterium nullum do alium, quã pullũ
filiũ subiugalis, cui insedit Christus do-
minus (si quidem equitare lubet) aut illũ
Zachariã asinum. H. Non alium mihi
dabis caballũ, quã mulã, aut asinũ? Hisce
debellabo tot aduersarios? V. Atq; ita in-
structus, maximis regibus & principib.
eris formidabilis: quin & illis libere con-
uiciaberis, si quãdo me videris obscura-
ri. Non timebis à facie eorũ: & ipsa etiam
tibi adero, vt liberẽ te. Ab hoc momẽto
ciuitas eris munita, & colũna ferrea, &
murus æneus super petrã pontificib; Ro-
manis, & Cardinalibus, & Episcopis: &
bellabũt aduersum te, & nõ praualebũt,
quia ego dabo tibi os & sapientiam, cui
non

H V T T E N V S.

non poterunt resistere omnes aduersarij tui .H. Dura sunt hæc. V. Sed christiano milite digna. H. Licebit ne & iam positus uti armis? V. Etiã licebit, modo hæc quæ dedi interna sint. Curtisanis primũ bellũ indices, Deinde discalciatis & griseis hypocritis. Postremo Põtifici Romano, & toti illi colluiei Romanensiu. H. Tutus autem ero, ne me quis occidat? V. Occidi poteris, sed talis mors maiorem tibi gloriam pariet, quàm si centũ deuicisses Babylones: erisq; vt ego immortalis semper, & victus triumphabis. H. Vis Curtianum facinus aliquod moliar pro patriæ libertate? V. Veh, veh, veh. H V T. Quid clamas? V. Iecur mihi confodit iaculo. H. Adhibe mox peluim puer. V E. Sta. H. In rubo ne latitet quis videã. Redde arcum puer. V. Nemo latitat. Ex Argentorato est hoc iaculum. H V T. Argentorati, vbi tam integri sunt viri? V. Vbi etiam, ex sacrificis potissimum, tot sunt hostes veritatis. H. Quis nam emisit, edicito? V. Loquacissimus ille Mur-narus. Nam libellum iam vulgauit ad
Germa-

ILLVSTRIS.

Germaniæ proceres contra Lutherum.
H. Noui sycophantam, nisi me fallat opi-
nio. V. Solus non est, habet qui sibi hæc
instillant suggillatores suos. H. At hi qui
sunt? quo te vlciscar. V. Si vlturus es, nõ
dicam. H. Non vindicabo. V. Concilia-
bulum nequam est, quibus linguam lo-
cat, quorum studijs atq; consilijs agit o-
mnia, homo desperatissimus. H. Qui-
cunq; sint, & illos olim perquiram. V. At
malum pro malo non reddes. H. Ma-
lum non reddam, sed talionem eiusdem
imposturis dignam. Igitur iam satis in-
structus sum, atq; armatus, quo lede
reme nemo possit? V. Satis atq;
abi, & infracto animo, Chri-
sto nitens, ne timeas à fa-
cie Phariseorum, te
enim cõstitui vin-
dicem iniquita-
tis istorum.

Vale.

(?)

Handwritten characters, possibly a sequence of numbers or letters: 2 9 0 0 e 8

Handwritten characters, possibly a sequence of numbers or letters: 2 9 8 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Handwritten characters, possibly a sequence of numbers or letters: 2 9 8 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Handwritten characters, possibly a sequence of numbers or letters: 2 9 8 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Handwritten characters, possibly a sequence of numbers or letters: 2 9 8 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Handwritten characters, possibly a sequence of numbers or letters: 2 9 8 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

